

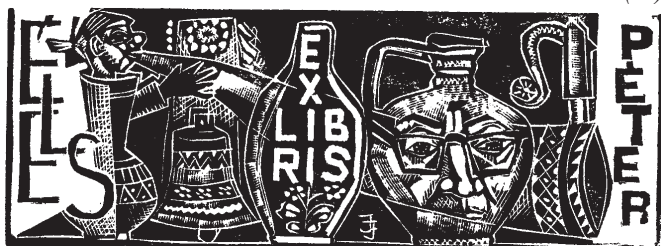
Vincze László linómetszete, X3, Op. 502 (2007), 130x90

ország számos részén rendezett önálló bemutatót. Legutóbbi (2005-ös) debreceni kiállításán (vagy a Grafikuművészek Ajtói Dürer Egyesületének szemlén, tavaszi és nyári tárlatokon) látható rajzai nyomán megfogalmazott kérdésünk talán választ kap a mostani összeállítással. Hogyan fér meg egymás mellett a szépség és a groteszkbe nyúló irónia, a szimbólum és a szatíra, a szépséges szörny és az ironikus szerelem?

Egyszerű a válasz: a gyakran középpontba helyezett nő (másik allegorikus megjelenésében a ló) az élet roppant gazdagságát, egymásnak ellentmondó és egymást építő belső mozgásait, a bravúros rajzi megoldásokkal magába a testtömegbe sűrített élettörténeteket, sorsdrámákat, grafikai hangulatkölteményeket jeleníti meg. S a kompozíció egésze azért hordoz szépségfogalmainkat gazdagító feszültséget, mert sokszor nem csupán alak és alak, figura és környezete, test és attribútum között zajlanak a látomássemények, hanem magán a tömegben belül is.

A fekete-fehér hiányjelentése kettős: azt látjuk, ami bennünk nem látható, a mintát mégsem újratertjük, hanem újraéljük, hiszen tudatosul bennünk, amiről nem akarunk tudni. Hogy szépséges szörnyek vagyunk.” (Vitéz Ferenc)

(A.)

Józsa János fametszete, X2, 40x110

HÍREK

A Molnár C. Pál Műterem-múzeumban kiállítással kezdődött meg az a rendezvénysorozat, mellyel **egyesületünk az 50 éves fennállását** ünnepli. Az ún. „Tavaszi” teremben a *Szent László, a lovagkirály* tablói voltak láthatók, melyek a KBK-nak a kőbányai Artotékával közös pályázatára érkeztek be. Ez az anyag akkor ott ki is volt állítva. A kiállításon még a Molnár C. Pál Társaság művésztagjainak grafikái is szerepeltek, így Csiby Mihály két tablóval, Tavasz Noémi szintén két tablóval. Gyűjtő anyaga is látható volt tárlóban: dr. Baráth Éva mutatott be néhány szép grafikát gyűjteményéből. Ezenkívül a KISGRAFIKA folyóiratunk néhány számát is bemutattuk, sok más egyéb érdekesség mellett. A megnyitóra 2009. február 13-án du. 5 órakor került sor. Megnyitotta a Molnár C. Pál Társaság elnöke, Csiby Mihály. Beszédében kitért a grafikai technikákra is, melyeket részletesebben Ürmös Péter ismertetett. A sokak által nagy érdeklődéssel megtekintett anyag méltán viszi hírét az ex librisnek. A kiállítás március 14-ig volt látható.

A Molnár C. Pál Társaság egyúttal meghívta a KBK tagjait, március 5-én de. 11 órára, a saját összejevetelükre. A közös célok, mint a művészetek, a kultúra terjesztése, ápolása összeköti a két egyesületet. A KBK-nak is célja a hasonló tevékenységet folytató egyesületekkel minél szélesebb körű együttműködést kialakítani.

Pesti László tagtársunk, aki már többször bizonyította elkötelezettségét egyesületünk irányában, valamint számtalan sortozatot készítettett grafikusokkal növényekről, budapesti és országos nevezetességekről, újabb tanújelét adta, hogyan lehet különleges ötletekkel is népszerűsíteni a KBK-t. A budapesti Népligetben emlékfát ültetett **egyesületünk 50 éves jubileu-**

Kerékgyártó László, CAD (2008), 110x80

mára emlékeztetve. Az eseményt Kerékgyártó László egy grafikával is megörökítette, melyen a „Libanoni tölgy KBK emlékfá” felirat is szerepel, a háttérben a Népliget térképével, és a pontos hely megjelölésével.

A KBK egykori ceglédi csoportjának megalapítója, *Nagy László Lázár* grafikusként nyugdíjas kora ellenére is igen tevékeny alkotó. Míves, főként rézkarokból álló kisgrafikáinak száma napjainkban is gyarapodik, immár a 700. felé közeledik. Pályázatokon is sikeresen szerepel. Egy olasz város nemzetközi exlibris-pályázatán, melyet az országúti kerékpárvilágvérseny tiszteletére írtak ki, előkelő helyezést ért el lapjával. (A kerékpár ösét, Leonardo egyik tanulmány-tervét használta fel grafikáján.)

A budapesti Royal Szállóban, egy nemzetközi kongresszus szünetében vette át egy másik alkotásáért a Magyar Reumabetegek Egyesülete és a Reumatológiai Alapítvány pályázatának díjait. Végül a közelmúltban a Prima Primisszima közép-magyarországi díjátadó ünnepségén Prima-díjat kapott. A Stefánia palotában lefolyt eseményről tudósítást közölt a CEGLÉDI PANORÁMA c. lap 2008. december 5-i száma. A cikk írója megemlítette, hogy a Domján Sándor által 2003-ban alapított Prima Primisszima díjakat minden évben tíz kategóriában osztják ki. 2008-ban a Közép-Magyarországi Régió nyertesei között szerepelt grafikusként tagtársunk is, két másik ceglédi díjazottal együtt. Fényképüket közölte a CEGLÉDI KÉK ÚJSÁG is december 5-én megjelent számában a grafikusként nyilatkozatával együtt.

Mint a művésztől megtudtuk, az elismerést a képzőművészet területén végzett kiemelkedő munkájáért kapta. (Az egyik lapban elírás folytán az az állítás jelent meg, hogy a díjazás „az épített örökség megóvásában” végzett munkáért történt. Ezt a téves sajtóközlést maga a művész „tette helyre” amikor a ceglédi tv kerekasztal beszélgetésén erről is nyilatkozott.)

A fáradhatatlan Nagy László Lázárnak sikereihez ezúton is gratulálunk!

Nagy László Lázár rézkarca, C3/C2, Op. 611 (2001), 110×80

A szegedi KBK csoport titkára, *Rácz Mária*, a Somogyi Könyvtár aulájában a nevére készített 97 ex librist tartalmazó *gyűjteményéből rendezett kiállítást*. Az egyik tárló anyaga a most 97. éves születésnapját ünneplő Kopasz Márta festő- és grafikusművészt köszönti a művésznő alkotásaival. Kopasz Márta művésznő 1961-ben szervezte meg a KBK szegedi csoportját, melynek tagjai csatlakoztak az 1959-ben Budapesten újjáalakult KBK-hoz. A csoport titkáraként nagy hozzáértéssel vezette a kört, amelyet nagy szakmai, hazai és nemzetközi elismertségével szilárdított meg. Miután a kör vezetését átadta dr. Krier Rudolfnak, a nemzetközi tekintélyű cserealapokkal rendelkező gyűjtőnek, a kör örökös tiszteletbeli elnökévé és szakmai tanácsadóává választottuk.

Rácz Mária a '80-as évek eleje óta kapcsolódik mind szorosabb kötelékkel a kör életéhez. Kopasz Márta védőszárnyai alól kikerülve, értő szemekkel válogatott csodálatos ex libris gyűjteményt mondhat a magáénak. Gyűjteménye két fő részre, külföldi és magyar művészek alkotásaira tagolódik. A magyar művészek esetében külön csoportot alkotnak a fa- és a rézmetés technikájával készült könyvjegyek. Dr. Krier Rudolftól új titkárként, műpártoló és műbarát lévén, kifinomult érzékkel és nagy tapasztalattal vette át a szegedi KBK csoport titkári teendőit.

A Somogyi Könyvtár 1992-től ad helyet (minden hónap 2. péntek délutánján) a szegedi csoportnak. Ma a Kör 7 művész, 15 pártolóval és gyűjtővel 22 tagot számlál. A csoportunk továbbra is mindent megtesz fő feladata, az ex libris és a kisgrafika népszerűsítése, a gyűjtőtábor kiszélesítése, a gyűjtők és a művészek közötti kapcsolat kiépítése érdekében. A havonta rendezett klubnapjaink érdekességeit az egy-egy témából felkészült klubtagok, külső előadók vagy művészek előadásai, valamint a közös tárlatlátogatásaink adják. A szemléltető anyagot videón, mappákkal és ex librisekkel biztosítják a meghívott vagy a tagi előadók. Képviselhetjük magunkat a hazai és a rangos nemzetközi találkozók egyaránt. Művész tagtársaink gyakran rendeznek kiállítást a könyvtár és Szeged számos kiállító helyének valamelyikében. 2000-ben a „Szegedi Kisgrafikák” címmel a szegedi művészek munkáival minikönyvet jelentettünk meg. 2005-ben pedig nagyszerű országos találkozót rendeztünk a szegedi Somogyi Könyvtárban, amelyen külföldi tagtársak is megtiszteltek bennünket. A szegedi kör tagjai számára, a művészeknek és a gyűjtőknek is nagy szakmai és információs lehetőséget és segítséget nyújt az interneten is elérhető KISGRAFIKA negyedévenkénti számaival.

Terveink között szerepel a szegedi KBK csoportunk 50. éves fennállásának megünneplése is.

Zenei József

A jelenkori magyar műgyűjtés történetéről közöl imponálóan gazdag panorámát *Ébli Gábor* legújabb, 444 oldalas kötete. A három M-es (Műgyűjtés, Múzeum, Mecénatúra) címet viselő Corvina-kötet szerzője hihetetlenül gazdag ismeretanyag birtokában járja körül a címben jelzett témaköröket. A művészetbarát körökről szóló 11. fejezetben – néhány ilyen jellegű csoportosulás mellett – ismerteti a Kisgrafika Barátok Körét is.

Az alapító tagok közül a neves gyűjtő és szakértő Semsey Andor szerepét emeli ki, utalva Varga Nándor Lajossal fennállott kapcsolatára, mely később, 1959-ben a Kör megalakulásához vezetett. Az alapító tagok közül kevesen élnek, de közülük Palásthy Lajos mérnök ma is tevékeny részt vállal a Kör munkájában, mint a társulás immár negyedik titkára.

A kisgrafika barátainak nem ez az első csoportosulása, mert már a század első felében Debrecenben Soó Rezső vezetett ilyen gyűjtőkört. A továbbiakban szó esik a KBK életének mozzanatairól. Az 50 éves egyesület sok éven át tartotta összejöveteleit a Fészek Művészklubban. Ezeknek olyan neves gyűjtők voltak a résztvevői, mint Reisinger Jenő, Csányi István.

Megemlékezik az illusztris szerző az induló évek legnagyobb gyűjteménnyel rendelkező tagjairól, gyűjteményük sorsáról. Megelégedéssel nyugtazza, hogy Semsey Andor szakszerűen rendezett, katalógusok, publikációk gyűjteményével gazdagított anyaga ma is sértetlenül megvan dr. Semsey Andorné otthonában.

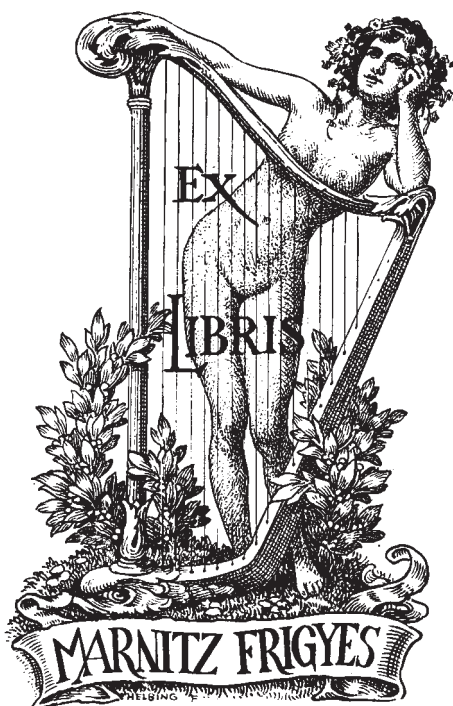
MILAN KOHOUT (1945) cseh művész kisgrafikai alkotásainak jegyzéke érkezett Prágából címünkre. A negyedív nagyságú kiadvány az 1972 és 2008 közötti időben készült 139 ex libris és 158 alkalmi grafika, főként újrólódólap adatait tartalmazza. A méret és a technika mellett ebben még a készült levonatok darabszámát is közlik, mely igen üdvös újításnak számít. A mappába foglalt nyomtatvány kizárólag cseh nyelven íródott, idegen nyelvű resumét nem tartalmaz. Megtekinthető egyesületünk könyvtárában.

Helbing Ferenc emlékezete
(1870-1958)

A Zichy exlibris után gyűjteményem másik ritkaságát szeretném bemutatni. Helbing Ferenc egy exlibris-terve évtizedek óta lakásom díszé egy szép szecessziós keretben. Sajnos nem tudom megvalósult-e, mert noha 35 éve gyűjtöm az exlibriseket, még nem akadt kezembe erről egy nyomdai példány, sőt, egyetlen Helbing-exlibris sem.

Helbing Ferenc jelentős alakja a magyar grafikának. Érsekújváron született 1870-ben. Noha Siklóssy a Gyűjtő különszámának 28. oldalán mint fiatal művészt megemlíti, de sajnos nem közöl tőle munkát. Tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán végezte, de pályája az iparművészeti oktatáshoz kötődik. Először az Iparrajziskola tanára, majd az Iparművészeti Iskola

Helbing Ferenc tusrája, P1

tanára és 1927-től 1936-ig rektora volt. Hírnevét a bankjegyeknek és a bélyegeknél köszönheti. 1920 és 1935 között számos magyar bankjegyet és bélyeget tervezett: pl. a legdrágább magyar bélyeg, a Koronás Madonna sorozat 5000 Koronás értékének tévnyomata, a Fordított Madonna is az ő alkotása. Mint kiváló művész, számos díjat nyert. Papírpénzek, postai, sport- és okmánybélyegek, üvegablakok, freskók (Lillafüred, Palota Szálló) tervezésével foglalkozott. Budapesten hunyt el 1958-ban.

Az exlibris-terv Marnitz Frigyes részére készült. Mérete 220×150 mm. Marnitz Frigyes jeles könyvkereskedő, bélyegkereskedő volt a háború előtt Budán. Az exlibris készítésének pontos időpontját nem sikerült megállapítanom, csak stílusából következtetek arra, hogy a század elején rajzolta megrendelőjének.

Pittmanné Mikó Ildikó

A pécsi Műhely Galéria kiadásában pompás, rajzos naptár jelent meg a 2009-es esztendőre. *Tüskés Tibor* ajánló sorai után a hónapoknak szánt oldalakon két-két tollrajz hívja fel a figyelmet a Magyar Athén építészeti értékeire, évszázados műemlékeire. *Nőt Béla* grafikái sikerrel sugallják e csodálatos város egyedülálló hangulatát, így a naptár jól szolgálja a lokál-patriotizmus napjainkban ritkábbá váló érzését.

A kínai Sanghaj városában FU XIAN ZHAI néven exlibris múzeum létesült. A 2008. október 1-i dátumot viselő, 96 oldalas, színpompás katalógusát a közelmúltban kapta meg tőlük Vén Zoltán, aki meghívott művészként szerepelt rézmetszeteivel az intézmény 2008-ban rendezett második kiállításán.

A szép papíron, rendkívüli műgonddal összeállított katalógus első oldalán az abban szereplő, mintegy száz művész neve olvasható. A kínaiak ősi írásjelekkel közölt nevük szerint vannak felsorolva, az európaiak családi nevük alapján, nagyjából névsor szerint. A vezetéknev és a keresztnév sorrendjét sokszor felcserélik, így pl. Josef Werner és az olasz Paolo Rovegno a Josef és a Paolo névvel került a névsorba, de találunk itt Nina és Vincenzo neveket is, melyeket a helyes családi név követ. *Vén Zoltán* nevét – szerencsére – helyesen szerepeltették a „meghívottak” között, három kisgrafikájának közlésével. Résztételét a rendező angol nyelvű levélben köszönte meg és a szereplés tényét díszes kivitelű „Certificat”-tal is megörökítette.

A kiadványban még két magyar művész szerepel: Egy-egy linómetszetét közölték *Ürmös Péter* és *Salamon Árpád* grafikusoknak. A színpompás katalógus a Kínában egyre népszerűbbé váló ex libris hatalmas fejlődésének szép dokumentuma.

Salamon Árpád grafikája, 69×26

Salamon Árpád linómetszete, X3, 55×28

Bakacsi Lajosnak, a KBK szegedi csoport grafikus és festőművész tagjának művészeti munkásságát Kölcsey Ferenc emlékéremmel és emléklappal ismerte el Szeged város önkormányzata. Az oklevél szövege: *Szeged Megyei Jogú Város Önkormányzata nevében Bakacsi Lajos grafikus-festőművésznek a Magyar Kultúra Napja alkalmából a képzőművészet terén végzett munkásságáért nagyrabecsülésemet és köszönetemet fejezem ki. Szeged, 2009. január 22. Dr. Botka László polgármester.*

Az Újpesti Galéria gyakran ad helyet grafikai kiállításoknak. 2009. január 30-tól február 15-ig Varga Nándor Lajos grafikáit állították ki Morell Mihály gyűjteményéből, mintegy 31 darabot. Ceruzarajzok, rézkarcok, rézmetszetek, és fametszet alkotják e bemutató anyagát.

Varga Nándor Lajos grafikája

Morell Mihály a filmszakmában tevékenykedett. A Képzőművészeti Főiskolán 3 évig festészetet tanult, Varga N. Lajoshoz grafikára járt. Majd szobrászati tanulmányokba fogott, melyet be is fejezett. Nyugdíjazásáig vágóként dolgozott. Most 97 éves, teljes szellemi frissességben, s olyan filmek vágása fűződik nevéhez, mint az Emberek a havason, a Szindbád vagy a Tizedes meg a többiek...

Varga Nándor Lajosról rövidfilmet készített 1940-44 között, amelynek – úgy tűnik – nyoma veszett. (A film a rézkarc-készítés folyamatát mutatta be.) Ekkor kapta a művésztől a kiállított grafikákat.

Közben szobrokat is készített, melyek egy részét a Filmgyár udvarán állítottak fel.

Ugyancsak az Újpesti Galériában 2009 ápr. 2-án Fery Antal és id. Mata János grafikáiból nyílik kiállítás.

Fery Antal fametszete, X2

Szoboszlai Mata János fametszete, X2, 1935, 85×60

Van még érdeklődés az ex libris iránt! A veszprémi *Báthory István Általános Iskola* a 6-14 éves korosztályok számára ex libris pályázatot hirdetett. A sokszorosított grafikai eljárással készült alkotások témája: „2009 a csillagászat éve”. Mottó: „Galilei első távcsöves észleléseinek 400. évfordulója.” A beküldési határidő 2009. március 12. volt. A beérkezett anyagból 2009. június 9-én kiállítást nyitnak meg. Érdemes közölni a kapcsolattartó tanár nevét: Millő Ildikó.

A Ligeti Gábor vezette *Kapoli Múzeum és Galéria* (Balatonlelle, Kossuth u. 35.) a nagy sikerre tekintettel 2009. május 1. és június 15. között újra kiállítja Gerard Gaudaen híres belga művész emlékére annak alkotásait.